

ΣΤΑ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΑ ΠΡΟ 19 ΕΤΩΝ...

ΤΟΥ ΜΕΤΑΣΧΟΝΤΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ κ. ΚΩΣΤΑ ΦΑΤΑΪΤΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΑΥΜΑΧΙΑΝ ΤΗΣ ΛΗΜΝΟΥ

ΜΕΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Μερικές ημέρες πρὸ τῆς 5 Ἰανουαρίου 1913, πρὸ ἐσημειώθη ἡ δευτέρα μεγάλη ἔξοδος τοῦ τουρκικοῦ στόλου ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια καὶ ἔγινεν ἡ ναυμαχία τῆς Λήμνου, εἶχεν ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ στενά τὸ καταδρομικὸν «Μετζίρπὲ» μὲ 4-5 ἀντιτορπιλλικά. Ἐρριψε λίγες δόιδες κατὰ τῶν σπιτιῶν τῆς ἀνοχυρῶτου Γενέδου καὶ ἐτρόπη εἰς φυγὴν μόλις εἶδε τὸν καπνὸν τοῦ ἰδιοῦ μας «Ἀβέρωφ».

Ἐἶχαν πάρεθ ὅμως ἀπὸ τόσο φόβου οἱ γενικόδης οἱ Τούρκοι τὸν «Ἀβέρωφ», ὥστε, καθὼς ἔλεγαν οἱ ναῦται μας, ὅταν ἡ χανοῦμοσεστὸν Μικρασιατικῶν παραλίαν ἤθελαν νὰ μαλώσουν τὰ ἄσπικτα παιδιὰ τὸν, ἔλεγαν :

—Σώπανε, γιατί θά σὰς πάθῃ ὁ «Ἀβέρωφ».

Καὶ τὰ μικρὰ Τουρκάκια δὲν ἔβγαζαν τσιμουδιά.

Αὐτὴ ἦτο ἡ ψυχολογικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν ἐπισήμων καὶ ἀνεπισήμων Τούρκων, ὅτε ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, θέλουσα νὰ παίξῃ τὸ τελευταῖον κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τῆς Τουρκίας, διέταξε τὴν ἀριμάδα, πρὸς ἔμενον εἰς τὸν Ναύσταθμον τοῦ Ναγαρά, νὰ ἀρίσῃ τὰ Δαρδανέλλια καὶ νὰ βγῇ πρὸς συνάντησιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου. Εἰς τὰς 5 Ἰανουαρίου τοῦ 1913 ἔγινεν ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ ἔξοδος καὶ ἐπειδὴ οἱ δύο στόλοι συνητήθησαν πρὸ τῆς Λήμνου, ἡ ναυμαχία ὀνομασθῆ τῆς Λήμνου, ἐνῶ ἡ πρώτη, τῆς 3 Δεκεμβρίου 1912, ἐπῆρε τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλης, γιατί ἔγινεν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον ἀκρωτήριον.

Τὴν ἔξοδο τῆς ἀριμάδας ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια τὸ πρωὶ τῆς 5ης Ἰανουαρίου ἀνήγγειλαν εἰς τὴν ναυαρχίδα, πρὸς μᾶζιν μὲ τὰ ἄλλα καράβια ἐλμενίζετο στὸ Μοῦδρο, τὰ περιπολοῦντα ἀντιτορπιλλικά μας «Λέων» καὶ «Ἀσπίς». Καὶ ἐνῶ ὁ τουρκικὸς στόλος ὄλο καθήρχετο πρὸς νότον, ὁ ἑλληνικὸς ἠτοιμάζετο μὲ σπουδὴν νὰ ἀφίσῃ τὸ ὁμηγήριόν του καὶ νὰ συναντήσῃ τὸν ἐχθρόν. Αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ ἀσύρματος τοῦ «Ἀβέρωφ» ἔλαβε ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Νίκη» πρὸς ἀνήγγελλε τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὸν Ναύσταθμον, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς καθαρισμόν. Καὶ ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης ἔσπευδε νὰ στείλῃ εἰς τὴν «Νίκη» τὸ τηλεγράφημα αὐτό :

«Ἀφίξις σας οἰονὸς ἄριστος. Τουρκικὸς στόλος ἐξῆλθε».

Συγχρόνως ἄλλο ραδιοτηλεγράφημα ἀπὸ τὸν «Ἀβέρωφ» ἐπέστειλε πρὸς τὸ ἵππογεῖον τῶν Ναυτικῶν :

«Ὁ ἐχθρὸς ἐξῆλθε. Πλέομεν πρὸς συνάντησίν του».

Ἐἶνε στιγμὴς πρὸς δημιουργεῖται ἕνα ἔπος κλεισμένο μέσα σὲ δύο λόγια. Ὁ ἄγνωστος τηλεγραφητὴς τοῦ σταθμοῦ ἀσυρμάτου τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ἔλαβε τὸ τηλεγράφημα, γίνετα ὁ μεγάλος τοῦ ἔπους ποιητὴς. Τὸ χέρι του κινεῖται γρήγορα σὸ χειριστήριον καὶ ἀπαντᾷ :

«Ὁ Θεὸς μᾶζιν σας».

Ἄλλὰ νὰ καὶ ἄλλο ἔπος τῆς στιγμῆς. Καλύτερο ἀπὸ χίλιους ρητορικοὺς καὶ πατριωτικὸς λόγους, ἐδημοσιεύθη ἀπὸ τὸν Κουντουριώτην καὶ ἐκοινοποιήθη μὲ σήματα διὰ βραχόνων εἰς τὰ ἄλλα πλοία τοῦ στόλου μας.

«Ὁ ναύαρχος εἶχετα καλὴν ἡμέραν εἰς τὰ γενναῖα ἐπιτελεῖα καὶ πληρώματα».

Αὐτὸς ἦταν ὁ χαριστισμός, ἡ παρότρυνσις, ἡ ἠθικὴ κινητοποίησις, ἡ εὐχὴ διὰ τὴν νίκην. Οἱ κυβερνήται τῶν πλοίων παρήγγειλαν εἰς τὰ πληρώματά των νὰ παρῶν εἰς γραμμὴν καὶ διαβάξουν τὸν χαριστισμὸν τοῦ ναύαρχου, ποὶ εἶνε συγχρόνως καὶ ἡμερησίως διαταγὴ τῆς ἀνεμενεμένης συναντήσεως μὲ τὸν ἐχθρόν. Καὶ ὁ στόλος ἐξέρχεται πλέον ἀπὸ τὸν ὄμιον τοῦ Μοῦδρου ὑπερήφανος, ἐπαθλητικὸς, δυνατός, ὅχι ὅμως καὶ προερός. Τὰ καράβια εἶχαν στολισθῆ μὲ τὰς πρὸ μεγάλας καὶ πρὸ κανοῦργες σημαίας των. Ἡ μουσικὴ τοῦ «Ἀβέρωφ» συνεκλόνηζε τὰς ψυχάς, πασανίζουσα τὸν ἔθνηκὸν ὕ-

μον καὶ τὸ «Μαῦρ' εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνὰ» καὶ πολλοὶ ναῦται μᾶζιν μὲ τὰς ξητοκραγιάς ἐθυμῆθησαν ὅτι πρέπει νὰ ψάλλουν ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Βυζαντινῶν προγόνων μας. Ἔτσι ἄρχισαν :

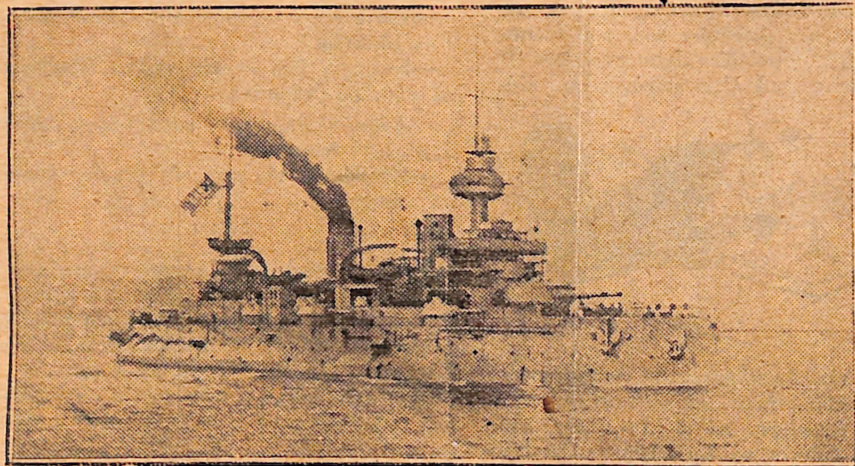
«Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου. Νίκας τοῖς εἰσεβέσι κατὰ βαρβάρων δωροῦμενος καὶ τὸ σὸν φυλάττων διὰ τοῦ σταυροῦ σου ἀλλιτεῖα».

Ἡ ναυμαχία τῆς Λήμνου ἀπὸ τῆς ἔξοδος τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου μέχρι τῆς ἐξαφανίσεως τῆς ἀριμάδας εἰς τὰ Δαρδανέλλια διήρκεσεν ἕξ ὅχι δὸν ὥρας. Ἐξ ὥρας δυνατοῦ ναυτικοῦ ἀγώνος, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ μὲν Τούρκοι ὑπέστησαν τεραστίαις ζημίας εἰς φθορὰν πλοίων, εἰς νεκροῦς

λοιαχῶς τοῦ καραβιοῦ μας, ἦταν τόσο, ὥστε ὅταν ἐγύριζε τὸ νικηφόρον θωρηκτόν μας πίσω ἀπὸ τὸ κανήγι του, εἰφαίνετο ἀρκετὰ πρὸ ψηλοῦ, γιατί εἶχε ἐλαφρῶσει ἀπὸ τὸ φορτίον του καὶ ἐσηκώετο ἀπὸ τὰ νερά.

Εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Λήμνου κανένα ἐλαφρὸ σκάφος, οὔτε ἰδικὸ μας, οὔτε τουρκικὸ, δὲν ἔλαβε μέρος, οὔτε ἔρριψεν ἕνα ἔστο βλήμα. Ἡ ναυμαχία ἐκείνη ἀπετέλεσε ἀγῶνα βαρέων σκαφῶν. Καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις ἔλθον μέρος μόνον τὰ θωρηκτά.

Ἡ κυρίως ὅμως μάχη, ἡ μάχη κατὰ παράταξιν, πρὸς ἔγινε πρὸ τῆς Λήμνου, διήρκεσε περὶ τὴν μίαν μόνον ὥραν, γιατί κατόπιν τὰ τουρκικὰ σκάφη ἤρχισαν νὰ τρέπονται εἰς φυγὴν

Ἡ Τουρκικὴ ναυαρχίς «Τουργούτ Ρεῖς».

καὶ εἰς τραυματίας ὀξυωματικούς καὶ ναῦτας, ὁ δὲ ἑλληνικὸς στόλος εἶχε ἕνα μόνον τραυματιῶν, τὸν δίοπον σάλπιγγιτὴν τοῦ «Ἀβέρωφ» Ἄγγελῆν, πρὸς ἐπιληγῶδη ἐλαφρὰ μᾶλλον ἀπὸ θραῦσμα ἐχθρῆς δόιδος, ἐνῶ μετεβίβαζε μὲ τὴν σάλπιγγά του τὸ παράγγελμα «ἀρχίσατε πῦρ». Καὶ ἐνῶ ἡ φθορὰ τῶν Τούρκων ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε ἐπὶ ἕνα μῆνα νὰ ἐπιδιορθώνονταν τὰ σκάφη των εἰς τὸν Ναγαρά καὶ νὰ μὴ ἐπαρχεισθῆ ἄλλην ἔξοδον ἡ ἀριμάδα, ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μας πλοία ἀπῆρτων εἰς τὴν ναυαρχίδα πρὸς εἶχεν ἐρωτήσῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς ναυμαχίας γιὰ τὰς ζημίας μὲ αὐτὰ τὰ σπερεότινα σήματα : «Ὀὐδεμία ζημία. Ὀὐδεὶς τραυματίας. Ὀὐδεὶς νεκρός». Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα μᾶζιν πολυῶρων ναυμαχίας, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ ἐχθρὸς ἔδειξε ὄλην τὴν διάθεσιν νὰ ἀμφοσθητῆ τὴν ναυαρχίαν τῆς θαλάσσης μὲ πᾶσαν θυσίαν πρὸς τοὺς Ἑλληνας. Γι' αὐτὸ ἴσως καὶ τὸ σῆμα τοῦ Τούρκου ναύαρχου Χαλὴλ πασᾶ, πρὸς εἶχεν ὑψωθῆ εἰς τὴν ναυαρχίδα «Τουργούτ Ρεῖς» ἦτο μία τεραστία κόκκινη σημαία, πρὸς ἠπείλει, θὰ ἔλεγε κανεὶς, γῆν καὶ οὐρανόν, ἐνῶ τὸ σῆμα τοῦ ναύαρχου Κουντουριώτη σὸς πριμιλίον ἄλλυμπορο τοῦ «Ἀβέρωφ» ἦτο τόσο μικρὸ καὶ διακριτικὸ, ὥστε μόλις μπορούσε κανεὶς νὰ τὸ διακρίνῃ ἀπὸ τὴν πλῶρη τοῦ καραβιοῦ. Ἄλλὰ τὸ ἰδικὸ μας σῆμα ἔμεινε ἐκεῖ καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ, ἴσως τὸ ἴδιο, μέχρι σήμερον, ἐνῶ τὸ τουρκικὸν σῆμα ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴ τῆς μάχης κατέθηκεν κάτω σφοδρὸς μὲ ὄλο τὸ ἐπιστήμιόν του.

Ἐπτακόσια εἴκοσι δύο ἐν ὄλω βλήματα τῶν 23 καὶ τῶν 19 ἔρριψεν ὁ «Ἀβέρωφ» κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ἑλλης, καὶ τὸ φορτίον του δὲν ἦτο νομίζομεν περισσότερον ἀπὸ ἐνωσκόσια μεγάλα βλήματα. Ἄν τὸ καταρτίγιον τῶν Τούρκων ἀπέχετο καμμιά δεκαριά μίλλα ἀκόμ' ὑπομακρὰ καὶ ἐξηκολούθει ἡ ναυμαχία, ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ μείνῃ ὁ «Ἀβέρωφ» χωρὶς πυρομαχικά. Ἄλλὰ ἀσφαλῶς ἀριμάδα δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον. Τὸ ἐκκενωθὲν πύργιον φορτίον μᾶζιν μὲ τὸ κάρβουνο πρὸς ἐξοδεῖθῃ ἀπὸ τὴν πορείαν ὁ-

μὲ ὄλην τὴν ταχύτητα. Ὁ «Ἀβέρωφ» μας τὰ ἔστρωσε σὸς κανήγι, ἐνῶ τὰ ἄλλα θωρηκτά «Σπέτσαι», «Υδρα» καὶ «Ψαρρά» μὲ ὄλην τὴν ταχύτητα πρὸς εἶχαν ἀναπτύξῃ, δὲν κατόρθωσαν νὰ φθάσουν πλέον εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ πύργου καὶ νὰ ριχθουν καὶ αὐτὰ.

Ἐμειναν λοιπὸν κατ' ἀνάγκην τὰ τρία μας θωρηκτά οἱ καθυστεροῦντες τῆς μάχης καὶ πρὸς λυπημένους ἀνθρώπους μέσα στὴ χαρὰ τῆς νίκης ἀπὸ τὰ πληρώματα καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τῶν τριῶν μας θωρηκτῶν πολὺ σπάνια θὰ εἶχῃ νὰ ἀναφέρῃ ἡ ἱστορία.

Τὴν ἴδια λύτη ὅμως εἶχε καὶ ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης γιατί ἡ ἀριμάδα κατάρθρωσε νὰ ξεφύγῃ καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ.

Καὶ τὸ βραδάκι, ὅταν ὁ στόλος μας ἐγύριζε σὸς Μοῦδρο οφθαλμοκαταλάξον τὴν νύκτ, ἀλλὰ μὲ τὸν ἐχθρὸ πρὸς ἐξέφυγε, καὶ ἦλθεν ὁ κυβερνήτης τοῦ μικροῦ ρημοῦλοῦ «Ἀργῶ», ὁ γενικότατος καὶ πολυάγαπητός τότε σὲ ὄλο τὸ ναυτικὸ μας Μπάριμπα Γιῶργης Μίλησης, μετὰ τὸν ναύαρχον καὶ τοῦ ταπεινοῦ ἐκείνου ναυτικοῦ συνήφιθι αὐτὸς ὁ ἑλληνοσλαβικὸς διδύλογος, βγαλμένος ἀπὸ τὰ βάθη καὶ τῶν δύο τῆς ψυχῆς των :

—Τοῦ γιε, σὲ Μίληση ; —Σὺ εἶσαι, βρε Μίληση ; —Ἐφῶναξεν ὁ ναύαρχος.

—Ὁ ἰγῶμ, κῆρ ναύαρχε.

—Ἐ, ἀκουσε, ἀκουσε ;

—Ἀκουσα, κῆρ ναύαρχε.

—Πάει, ἐφυγε ἡ ἀριμάδα, βρε Μίληση.

Καὶ ὁ Μίλησης, πρὸς δὲν μπορούσε νὰ κρατήσῃ τὰ ἀισθήματα πρὸς τὸν ἑπῆλιον σὸν κατ' ἐκλεισμός :

—ὦ ! τοὺς κιερατάσασδες ! Φοτιάσασ τοὺς κιερατάσδες !...

Καὶ ἐτελείωσε μὲ ὀλόκληρο, καθαρῶς ἀρθρῶντιζο πλέον, ὑβρεολόγιον.

Κ. Φ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΥΠΟ Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ

Ήταν ένα ήσυχο και γαληνεμένο δειλινό μέσα στον κόρφο του Μούδρου. Ένα χειμωνιάτικο δειλινό που ο αέρας περισσότερο γελοῦσε παρά θύμωνε, κι' ο ήλιος έστελνε ασημοκόκκινα τὰ φιλήματά του στη θάλασσα.

Ύστερα τ' άραγμένα μέσα στον κόρφο ελληνικά θωρηκτά και άνιχνευτικά άρχισαν νά χαλῶνε τὸν άέρα με τ' άγρια και πολλά σφρυγίγματά τους, και οί καπνοί που βγαίνανε από τις καπνοδόχους τους μαζεμένοι και πυκνοί σκεπάσανε τη θάλασσα και θολῶσανε τὸν οὐρανό.

Στις τρεῖς και σαράντα ξεκίνησε ο ελληνικός στόλος για τὰ Δαρδανέλλια.

Κείνη τὴν ἡμέρα τὸ πρωί—ἦτανε ἡ 1 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1912—για πρώτη φορά φάνηκε κάποιον τουρκικό καταδρομικό στόμα τῶν Στενῶν, κι' έφτασε ὡς τὰ φρούρια τοῦ Κοῦμ-Καλέ.

Τὰ ελληνικά πολεμικά τῆς περιπολίας τηλεγραφήσανε με τὸν ασύρματο τὴν παρουσία τοῦ έχθροῦ στη Ναυαρχίδα «Ἀβέρωφ», κι' ὅλος ο ελληνικός στόλος άφισε τὸ δρομῆγίό του, τὸ Μούδρον, για μιὰ γενική περιπολία ὄξω από τὰ Δαρδανέλλια και μπρὸς από τὴ μικρασιατική άκτή.

Ο πόλεμος τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν με τὴν Τουρκία εἶχε φτάσει τότε τὴν κρίση του στα βουνά και τοὺς κάμπους τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἡπείρου και τῆς Θράκης, μα ο πόλεμος στη θάλασσα δὲν εἶχε μιλήσει ακόμα.

Τ' απόβραδο ο Στόλος βρέθηκε ὄξω από τὰ Στενά, κι' ὅλη τὴ νύχτα έπλεε με διαδρομές μπροστά από τὴν Τένεδο και τὴν Ἰμβρο.

Πολλά τὶς μέρες κείνες λεγότανε για έτοιμασίες τοῦ τουρκικοῦ Στόλου για έξοδο από τὸ Μαρμαρᾶ και ναυμαχία.

Κατὰ τὶς δέκα τὸ πρωί τῆς δύο τοῦ Δεκέμβρη τὰ ελληνικά αντιτορπιλικά τῆς περιπολίας τηλεγραφήσανε στη Ναυαρχίδα, ὅτι τρία έχθρικά πολεμικά φανήκανε μπρὸς στο στόμιο τῶν Στενῶν.

—Μόνο τρία! Εἶπε με λύπη ο Ναύαρχος Κουντουριώτης ἀνεβαίνοντας τὴ γέφυρα τοῦ «Ἀβέρωφ» και δίνοντας στὸν ἴδιο καιρὸ διαταγές νά κλείσουνε τὰ στεγανά και τὶς θυρίδες τοῦ πλοίου.

Ο Ελληνικός Στόλος πλησίασε τὰ Στενά σὲ απόσταση 11 μίλια. Τὰ τουρκικά θωρηκτά ἀκίνητα σαν βράχοι μένανε στη θέση τους, κι' ο Ελληνικός Στόλος ἄδικα μ' ἔλιγμους μπροστά από τὰ φρούρια τὰ προκαλοῦσε.

Μάταιες ἐλπίδες που γεμίσανε λύπη με ἀγανάκτηση ἀξιωματικῶν και ναῦτες, και που κάνανε τοὺς περισσότερους νά βρίζουνε και νά βωμολογοῦνε για τὸν παρᾶξενο έχθρό.

Κατὰ τὸ μεσημέρι τὰ Ἑλληνικά πολεμικά τραβήξανε ἀνοιχτὰ στο πέλαγος.

Κάποιον τηλεγράφημα που έστειλεν ὕστερα σχεδὸν από μιάν ὥρα τὸ αντιτορπιλικὸ τῆς περιπολίας «Θύελλα», στὸν «Ἀβέρωφ», ἀνάγγειλεν ὅτι τὸ τουρκικό θωρηκτὸ «Μεσουδιέ», έβγαине από τὰ Στενά.

Ἀμέσως ο Ελληνικός Στόλος γύρισε πλῶρη στα Δαρδανέλλια, ἐνῶ τὰ πληρώματα δὲν ξέρανε τίποτα και ὤρτουσανε τὴν αἰτία τοῦ ξαφνικοῦ γυρισμοῦ.

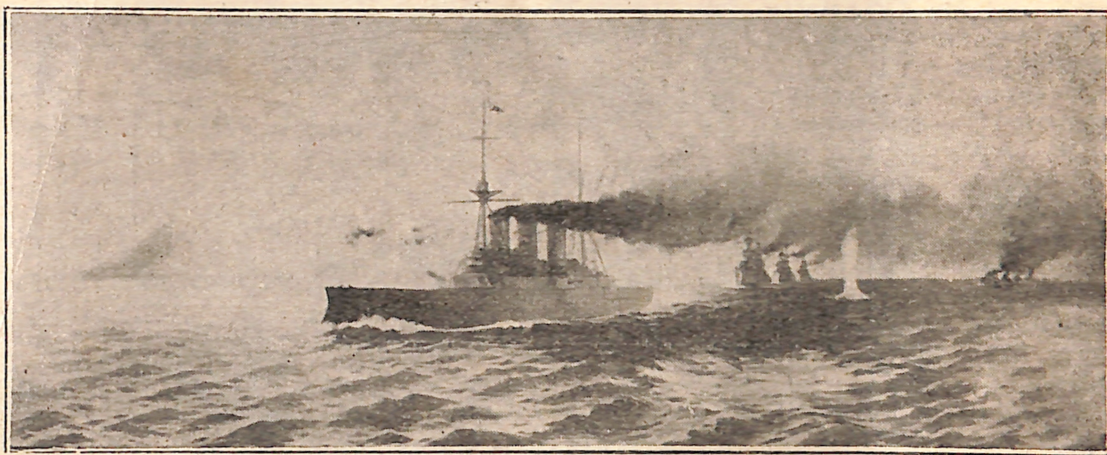
—Δὲν εἶνε τίποτα, παιδιά, ἀπάντησε κάποιος ὑποπλοίαρχος τοῦ «Ἀβέρωφ» με γέλιο στους ναῦτες που τὸν ὤρτουσανε. Τὸ «Μεσουδιέ».

Ἄλλὰ και τὸ πλοῖο κείνο καθὼς γί-

νένας ὅμως φόβος δὲν έβγαине ἀπ' αὐτό. Φαινόταν ένα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ἐμπορικά κι' ο Ἀβέρωφ τὸ άφισε νά ξακολοθησει τὸ δρόμο του.

Μὲ τὸ ξημέρωμα ο στόλος βρέθηκε πάλι ὄξω από τὴν Τένεδο. Πλησίασε κατὰ τὰ Δαρδανέλλια, χωρὶς νά παρατηρήσει τίποτα ὑποπτο, καπνὸ ἢ κίνηση, γύρισε κατὰ τὸ Ξηρὸ τῆς Ἰμβρου, καβατζάρησε τὸ Ξηρὸ, γύρισε 16 ῥόμβους ἀριστερὰ με διεύθυνση τὸν Κέφαλο κι' έπιασε γραμμὴ πορείας τὴ Λήμνο. Θὰ γύριζε στο δρομῆγίό του για ἀνθράκηψη....

Τὰ βουνά τῶν Στενῶν κοκκινίζανε ὀλοένα βαθύτερα, δείχνοντας τὸν κρυμμένο πίσω ἥλιο.

Ἡ Ναυμαχία τῆς Ἑλλης, ἔργον τοῦ ζωγράφου Χατζῆ.

νηκε φανερό σὲ λίγο ἦτανε Ἰταλικὸ πολεμικό που εἶχε άφίσει τὴν Κωνσταντινούπολη.

Ὅλη τὴν ἡμέρα έκανε παρόμοιες διαδρομές ο Ελληνικός Στόλος, και τὴ νύχτα βρέθηκε νά περιπολῆ με σβυσμένα τὰ φῶτα, σὲ γοαμὴ παραγωγῆς, ἀπὸ τὸ Σίγρι τῆς Μυτιλήνης ὡς τὴν Τένεδο και τὴν Ἰμβρο.

Μέσα στα ὑποφράγματα τοῦ «Ἀβέρωφ» ἡ ζωὴ κυλοῦσεν ἀργή, μονότονη και εἰρηνική· πάνω ὅμως στη γέφυρα και στο ἐπίστεγο ἀξιωματικοί και ναῦτες εἶχανε στηλωμένα τὰ μάτια στο μαῦρο κούφιο, και οί ὀμιλίες τους γυρίζανε στο νυχτερινὸ ἀστέρι τοῦ στόλου, και στὴν έξοδο ἢ ὄχι τῆς ἀρμάδας. Δίπλα στα ταχυβόλα οί σκοποὶ πυροβολητῆς τυλιγμένοι μέσα στις πυκνές μαῦρες κάτες τους βηματίζανε νευρικοί και πλάθανε με τὴ φαντασία τους ὀμορφες φωτιές και ὄνειρα νίκης.

Ύστερα στις δύο τὰ μεσάνυχτα κάποιον ὑποπτο πλοῖο φάνηκε ἀνάμεσα Τενέδου και Μυτιλήνης. Ο «Ἀβέρωφ» έρριξε τοὺς προβολεῖς του ἀπάνω, και μέσα στο βαθὺ σκοτάδι φωτίστηκε τὸ μεγάλο καράβι ἄσπρο και σαν σὲ ἀποθέωση. Κάποια ἀνέκφραστη αἴγλη τὸ σκέπαζε. Ήτανε ἀμίλητο και σιγαληνὸ σα φάντασμα, κα-

Κατὰ τὶς ὀχτὼ ἀρχίσανε νά φαίνονται ἀπὸ τὰ Στενά πυκνοί καπνοί, σα νά βγαίνανε ἀπὸ πλοῖα μαζεμένα και πολλά. Ο ἀνθυποπλοίαρχος τῆς ὑπηρεσίας Κολαλέξης ἀνέβηκε στο προωαῖο θωράκιο τοῦ Ἀβέρωφ για νά παρατηρήσει με τὸ διαστημόμετρο τοὺς καπνοὺς.

Κάτω στη γέφυρα περιμένανε μ' ἀνυπομονησία, και σὲ λίγο ἀκούστηκε βαθειά και δυνατὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ:

—Πρόκειται πραγματικῶς περὶ πολεμικῶν πλοίων. Πιθανώτατα εἶναι ο έχθρός.

Δυνατὸ ῥίγος πέρασεν ἀπ' ὅλων τὰ σώματα, ῥίγος δύσκολο νά περιγραφῆ και νά ζωγραφιστῆ. Τὰ βλέμματα ἀπομείνανε στους πυκνοὺς καπνοὺς, κι' ἡ καρδιά έδινε σύσπαση στα δάχτυλα τῶν χειρῶν, σα νάθελε νά τὰ κἀνῃ ν' ἀδράξουνε και σφίξουνε σὲ μιὰ φούχτα ὅλη τὴν ἀπόσταση, κι' ὅλο τὸ μακρονδὸ θέαμα. Ο ἀγγελιοφόρος τῆς γέφυρας στάλθηκε νά εἰδοποιήσει τὸ Ναύαρχο Κουντουριώτη στο διαμέρισμά του, και σὲ λίγο φάνηκε ο Ναύαρχος γελαστός, χαρούμενος και λάμποντας ἀπὸ κάποιον πόθο ἢ ἐλπίδα.

Μερικοὶ ναῦτες στο ἐπίστεγο που τὸν εἶδανε νά περνᾶ, εἶπανε, χωρὶς νά ξέρουνε τίποτα για τοὺς ὑποπτοὺς καπνοὺς:

(Ἀκολουθεῖ)